

چالش چین در برابر ایالات متحده؛ رقابت بر سر جایگاه و الگوی ارائه کمک خارجی^۱

سید سعید میر ترابی

استادیار گروه روابط بین الملل، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران،
saeedmirtorabi@gmail.com

چکیده

تجربه چند دهه گذشته حاکی از آن است که به موازات انباشت قدرت اقتصادی و سیاسی کشورها، کمک خارجی به عنوان یکی از ابزارهای عمده در پیگیری منافع ملی در عرصه بین المللی مورد توجه کشورهای مختلف قرار گرفته است. تحول جدیدی که در عرصه کمک خارجی به ویژه در سال های نخست هزاره جدید رخ داده، حضور پررنگ و بلندپروازانه چین در این عرصه است که توجهات بین المللی و آکادمیک بسیاری را به خود جلب کرده است. پرسشی که این مقاله با روش توصیفی _ تبیینی در جستجوی پاسخ آن بوده این است که «حضور پررنگ تر چین در عرصه کمک های خارجی در سال های نخست هزاره جدید، چگونه بر جایگاه و الگوی ایالات متحده محور موجود در ارائه کمک های خارجی، تأثیر گذاشته است؟» پاسخی که به عنوان فرضیه به این پرسش داده شده، این است که گسترش سریع کمک های خارجی چین در سال های نخست هزاره جدید به همراه رویکرد و عملکرد متفاوت چین در ارائه این کمک ها، سبب به چالش کشیده شدن جایگاه و الگوی مورد نظر ایالات متحده در ارائه کمک های خارجی شده است. مقاله حاضر نشان می دهد که ظهور سریع و پرشدت چین در عرصه ارائه کمک خارجی، عملاً سبب طرح ایده های نوینی میان کمک خارجی با سیاست خارجی و ترویج الگوی مطلوب توسعه در مباحث اقتصاد سیاسی بین المللی شده است، به گونه ای که می توان از بروز رقابت میان الگوی چینی با الگوی مطلوب ایالات متحده در عرصه ارائه کمک خارجی سخن گفت.

واژه های کلیدی: ایالات متحده، چین، کمک خارجی، سیاست خارجی، توسعه

تاریخ دریافت: ۹۹/۰۱/۲۱ تاریخ بازبینی: ۹۹/۰۴/۰۴ تاریخ پذیرش: ۹۹/۰۵/۱۷

فصلنامه روابط خارجی، سال ۱۲، شماره ۲، تابستان ۱۳۹۹، صص ۱۸۷-۲۱۶